هەلومەرجی ئێستای کوردستانو خواستی خەڵکی بۆ سەربەخۆیی زەرورەتی ڕێکخراوی "کۆنگرەی رفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان"ی هێناوەتە پێشەوە

گفتوگۆی خەسرەوسایە لەگەڵ ئەمجەد غەفوور سەبارەت بە پیکهاتنی ریکخراوی "کۆنگرەی ریفراندۆم بۆسەربەخۆیی کوردستان"

خەسرەوسایە: چەند رۆژ لەمەوبەر بەیاننامەی راگەیاندنی ریکخراویک بەناوی" کۆنگرەی ریفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان"تان بلاوکردەوە، ئەگەر بکری سەرەتا پێمان بلێی کە بیرۆکە و زەرورەتی پیکهاتنی ئەم ریکخراوەیە بۆ چی دەگەریتەوە و تاچەندێ پەیوەندی بە بارودۆخی ئیستای کوردستان وکیشەی کوردەوە هەیە؟

ئەمجەد غەفور: مەسەلەی جیابونەوەی کوردستانو پیک هینانی دەولەتی سەربەخۆ لە ریگەی گەرانەوە بۆ رای گشتی خەلکی، لەو شوینەوە لە بۆچونی ئیمەدا تەرح کراوە کە دەولەتی عیراق وەك دەولەتیکی قەومی عەرەبیو وەك بەشیك لە وولاتانی عەرەبی پیناسەکراوە، ئەم واقعیەتە هەمیشە کیشەیەکی گەورەو پر دەردی سەری بووە بۆ خەلکی کوردستانو مایەی زولمی نەتەوەییو بە حساب هینانی خەلکی کورد زمان بووە بە دەرجە دوو، یەکەم دەبیت خەلکی کوردستان لە ژێر چنگی بالادەستی شۆفێنستی عەرەبی بیتە دەرەوەو رزگاری بیت ، دووەم دانانی ئعتبار بۆ ئیرادەو رای خەلکی لە دیاری کردنی چارەنوس خۆیدا مەسەلەیەکی حەیاتیە بۆ دابین بونی ئازادی سیاسیو دەخالەتی خەلکی لە سیاسەتی دەولەتدا. بە دوای روخانی حکومەتی بە عس ئالوگۆریك کە وەلام بە ئەسلی کیشەی خەلکی کوردستان باتەوە نەك نەهاتۆتە گۆرێ، بەلکو بەهەمان رەوتی پیشو ئەم کیشەیە باقیەو ئالۆزیو نادیاری چارەنوسی کوردستان زیاتر خۆ نیشان ئەدات.

گیژاوی وەزعی سیاسی عیراق بە تەواجودی هیزەکانی ئەمریکاو هیزە قەومیو ئیسلامیەکانو فەزای تیرۆرستی هیندەی تر وەزعی کوردستانی لە ئایندەیەکی نادیارو مەترسیداردا راگرتووە، ئەحزابی دەسەلاتداریش لە کوردستان بە گویرەی بەرژەوەندیەکانی خۆیانو پابەند بونیان بە سیاسەتو بەرژەوەندیەکانی ئەمریکاوە بەردەوامن لە سەوداو مامەلە بەم کیشەیەو تەرحی عەجایەبو بێمانا بە گویرەی سیاسەتی رۆژو بە پێی بەرژەوەندیەکانی خۆیانو پاراستنی دەسەلاتی سیاسیان دەهینننە ناوەوەو یاری بە چارەنوسی خەلکی کوردستان دەکەن. ئەمانە واقعیەتی وەزعی سیاسی کوردستانەو خەلکی کوردستانی لە بێ دەسەلاتیو چاوەروانیدا راگرتووە. ریکخراوەی رفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان لەو زەرورەتو واقعیەتەوە راگەیاندراوە کە ریکخراویکی جەماوەری سیاسی بەربلاو بیت، رابەری خواستی سەربەخۆییو نارەزایەتی خەلکی کوردستان دەکات، شەر بۆ دابین کردنی دەسەلاتو دەخالەتی خەلك دەکات، واقعیەت ئەوەیە ئیستا بە هیچ جۆری بە قازانجی خەلکی کوردستان نییە لە چوارچیوەی عیراقیکدا بمینیتەوە کە ئیسلامی سیاسیو شوفینستی عەرەبی خەریکە بالا دەست دەبنو نەخشە بۆ ئایندەی عیراق دادەریژن، سیناریۆی هەلبژاردنو ئاکامەکانی باشترین نمونەی واقعیەتیکە کە چاوەروان دەکریت عیراقیکی خویناوی بەدوای خۆیدا بهینیت، هەر تەرحو سیاسەتیك ئیستا چارەنوسی خەلکی کوردستان بە عیراقیکی خویناوی گری ئەداتەوە ئەوە ئاشکرایە کە گەورەترین قومارە بە چارەنوسو ژیانی خەلکی کوردستانی دەکات، تەرحی ئیمەو پیك هینانی "کۆنگرەی رافراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان" یەکەم لەو واقعیەتەوە سەرچاوە دەکریت کە تا ئیستا خەلکی کوردستان لە بەرامبەر دەولەتی مەرکەزیدا کیشەیان هەیەو جیگای مەترسیەکی گەورەیە، ئەو هیزو لایەنانەش خەریکن نەخشە بۆ ئایندەی عیراق دادەریژنو لە مەیدانی سیاسیو دارشتنی دەستوورو پیکهاتنی دەولەتی عیراقو لە شەرو ململانێیاندا بە هیچ جۆری بە دوای چارەی ئینسانی کیشەی خەلکی عیراقو کوردستانەوە نەبونونین، بگرە دەوری زیاتر دەبینن لە بێدەسەلاتکردنی خەلکیو ئالۆزکردنی وەزعی کوردستانو تەقویەتکردنی روحی شۆفینستیو ئیسلامی سیاسی لە عیراقدا، دووەم تائیستا هیچ هیزو لایەنیکی سیاسی لە کوردستان جدی بە تەنگ ئەم کیشەیەوە نەبونو حەرەکەتیان بۆ

نەکردووە، بگرە لە لایەن ئەحزابی دەسەلاتدار لە کوردستاندا بەردەوام سەوداو مامەلەو یاری بەچارەنوسی خەلکیان کردووە، دەوریان بووە لە بێ ئیرادەکردنو دوور خستنەوەی دەوری خەلکی، بۆیە "کۆنگرەی رفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان" ئەو ریکخراوە دەبیت کە هەول ئەدات دەورو ئیرادەی خەلکی بکاتە بنەمای حەرەکەتیو ریکخراویکی جەماوەری بە هیزو بەربلاو لە تەواوی کوردستانی عیراقدا پیك بهینین، بەم هیزە جەماوەریە فشار بۆ تەواوی ریکخراوە جیهانیەکان بهینین کە دەولەتی سەربەخۆیی کوردستان دان پیا بنین. هەلومەرجی ئیستای کوردستانو خواستی خەلکی بۆ سەربەخۆیی زەرورەتی ریکخراوی "کۆنگرەی رفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان"ی هیناوەتە پیشەوەو بەم جۆرەش هاتۆتە ناو دەستوری کاری ئیمەوە.

خەسرەو سایە: بەلام هاوری ئەمجەد هەیە دەلیت کەبەدوای هەلبژاردن و بەشداری سەرانی پارتی ویەکیتی لەدەولەت وپەرلەمانی داهاتوی عیراقدا و داننانیان بە "فیدرالیزم بۆ کوردەکان" ئیتر کیشەیەك بەناوی کیشەی کوردەوە نامینی وبەم جۆرەش داواکاری ریفراندۆمیك بۆ خەلکی کوردستان زەرورەتی خۆی لەدەست دەدات ئیوە لەمبارەوە چیدەلین؟

ئەمجەد غەفور: سیناریوی هەلبژاردن هەنگاوی یەکەمی خۆی تەواو کرد کە کیش کردنی خەلکی بوو بۆ سندوقەکانی هەلبژاردن، بۆ ئەو هەلبژاردنەی کە دەبوا دەنگ بە "عەرەب"و "شیعە"و "کوردو تورکمان"... بدریت نەك نوینەرانی خەلکی عیراقو کوردستان لە پیك هینانی دەولەتیکی مۆدیرنو سکولارو پیشکەوتنخوازو غەیرە قەومیدا، ئەم جۆرە تەقسیمە لەسەر بنەمای نەتەوەو ئاین، نەك وەلام بەکیشەی کورد ناداتەوە بە لکو ئالۆزترو سامناك تری دەکات، ئەمجارە ئەحزابی ناسیۆنالستی کوردیش بە ویستو ئارەزوی خۆیان دەبنە شەریك لە پیکهینانی دەولەتیکی کۆنەپەرستی عەرەبی ئیسلامی لە عیراقدا، دەولەتیکی قەومیو شوفینسیو ئیسلامی کە چەندین سالە خەلکی عیراقو کوردستان بە دەست ئەم جۆرە حکومەتانەوە دەنالینن. هەروەها راگەیاندنی هەلبژاردن راگەیاندنی سەرەتای جەنگیکی ناوخۆییە، پیشبرکێیە لەسەر ئەوەی کە چ قەوم و مەزهەبێ دەنگی زۆری هیناوە، کام نەتەوەو کام ئاین ئیمتیاز وەردەگریت، هەلبژاردن ئەوا بۆ مانگیك دەچیت تەواو بووە بەلام تائیستا کابینەی حکومەتەکەیان بۆ دروست نابیتو ریك ناکەونو ناتوانن شەری دەستکەوتی ئیمتیازاتی دینیو تائفیو قەومی راگرن، کە ئیمکان نییە ئەو جۆرە شەرانە کۆتایی بێت، ئەمە چ گالتەجاریکە، هەلبژاردنی واقعی بە مانا دیموکراتیەکەی ئەوەیە دەبوا لەگەل تەواو بونی هەلبژاردن مەعلوم بوایە کێ سەرەك کۆمارو کێ سەرەك وەزیرانە، دەبوا مەعلوم بوایە چارەنوسی کوردستان چی بەسەر دیت، بەلام ئەوەی بە ئاشکرا دەیبینین، کیشەکان بە قوەتی خۆیان باقینو لە هینانو بردنو شەرو شۆریکدایە مەعلوم نیە لەسەر چی ریك دەکەون لەسەر چی ریك ناکەون، دیار نییە چۆن چارەنوسی عیراقو کوردستان دەبریننەوە، بۆیە ئەوەی کە دەلین داواکاری رفراندۆمیك بۆ خەلکی کوردستان زەرورەتی خۆی لە دەست ئەدات بە گویرەی ئیمتیازیك کە بەناوی کوردەوە لە دەولەتی مەرکەزیدا ناوی لیهینراوە، ئەوە هەمان فریوکاریە لە چوارچیوەی سەوداو مامەلە بە مەسەلەی کوردەوە، دووبارە کردنەوەی بێدەسەلات کردنو بێ ئیرادە کردنی خەلکیە، کە بە بۆچونی من تەواو بەپیچەوانەوە هەر ئیستا زەرورەتی رفراندۆم چەند قات زیادی کردووەو گرنگی سیاسیو چارەنوسسازی هەیە بۆ خەلکی کوردستان، بەو دەلیلەی سیناریوی هەلبژاردنو ئاکامەکانی تا ئیستای بە هیچ جۆریك نەیتوانیوە زەرەیەك دلنیایی بدات کە کیشەی خەلکی کوردستان چارەسەر دەبیتو دەرگای رەحمەتی لیدەکریتەوە، ئیمکان نییە ئەو دلنیاییەش بدات، بەلکو ئەگەری ئەوە زیاترە خەلکی دووچاری ژیردەستەییو مەترسی شەری دەولەتی مەرکەزیو دەولەتانی ناوچەکە ببنەوە، هەر بۆیە خواستی سەربەخۆیی زۆر زیاتر وەك نارەزایەتی خەلکی کوردستان بەرز بۆتەوە، لەم زەمینەیەوەیە "کۆنگرەی رفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان" ئەو نارەزایەتیە ریك دەخاتو رابەرایەتی دەکات.

خەسرەوسایە: بۆچونیك هەیە پیی وایە پیکهاتنی ئەم ریکخراوەیە لەدریژەی کەمپنیکدابووە کەپیشتر بەناوی "کەمپینی ریفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان" لەدەرەوەی ولات کاریکردووە، ئیوە لەمبارەوە ئەلین چی؟ ئایا پیتان وانییە ئەم کارەی ئیوە زۆرتر لەگۆرینی ناودەچیت؟

ئەمجەد غەفور: ئەم ریکخراوە دریژەی هیچ ریکخراویکی تر نیەو هەروەها گۆرینی ناوی ریکخراویکی تر نییە، سەربەخۆیە لە هەر پێشینەو پیکهاتیکی تر، ئەم ریکخراوە هەروەك پیشتر ئاماژەم بۆ کرد لە زەرورەتی واقعیەتی ئیستای کوردستانەوە

مەترەح کراوە کە خەلکی کوردستان تیکەل بەو گیژاوو شەروشۆرەی ناو عیراق نەکریت و کوردستان جیابکریتەوەو دەولەتیکی سەربەخۆی تیا پیک بهینریت، لەوانەیە بۆ هەمان مەبەست ریکخراوی تر وەك "بزووتنەوەی رفراندۆم" یا "کەمپینی رفراندۆم بۆسەربەخۆیی.." هەبون و ئەمانەش بۆخویان بەهەرمانایەك بیت هەولیان داوە، بەلام ئەم ریکخراوە کەمپین و ئیمزاکۆکردنەوەو بانگەوازو کۆرو سمینار نییە بەتەنها، بەلکو ریکخراویکی سیاسی جەماوەریە، کە دەوری رابەرایەتی و ریکخستنی نارەزایەتی خەلکی دەکاتە هەلسورانی سیاسی خۆی و وەك هیزیکی جەماوەریی سیاسی لە مەیدان و کیشمەکیشی سیاسی لە کوردستانی عیراقدا خۆی دەرئەخات و بۆ دەسەلاتی سیاسی تێدەکۆشیت، بۆیە ئەم ریکخراوە بەرنامەی سیاسی و پەیرەوی ناوخۆیی هەیەو ئەندام گیری بە فراوانی دەکات و بنکەی جەماوەری لە گەرەکی شارەکان دەکاتەوە، دەستەی کارگیری لە راستای هەلسورانی سیاسی جەماوەریدا هەول ئەدا تا شەش مانگی تر کۆنفرانسی ئەم ریکخراوە ئامادەبکات واتە ئەم ریکخراوە وەك هەر ریکخراوکی سیاسی رابەرایەتی و ریکخراوەو ئۆرگانەکانی هەیە، هەربۆیە نە لە دریژەی کەمپینەوە پیک هاتووە نە ناوگورینە.

خەسرەو سایە: باسی دەستەی کارگیریتان کرد دەکریت بۆ خوینەری ئۆکتۆبەری رۆشن کەنەوە مەبەستتان لە دەستەی کارگیری و سەلاحیەتەکانی چین، پیکهاتنی ریکخراوەکەتان لە ئیستادا چۆنە.

ئەمجەد غەفور: سەرەتا وەك دەستەی دەمەزرینەر ئیمە ئاسۆ کەمال، زمناکۆ عەزیز، ئەمجەد غەفور ریکخراوەکەمان راگەیان بە بلاوکردنەوەی لە بەیان نامەیەکدا، ئەم بەیاننامەیە بۆ ناساندنی ریکخراوەکەو دامەزراندنی بوو، هەلبەتە بەدوای ئەو بەیاننامەیە بەردەوام نامەمان بۆ دیت کە پیرۆز بایی و داوای ئەندامەتی دەکەن، بۆ ئەوەی بەشیوەکی ریکخراوەیی دەست بەکارەکانمان بکەین لایەنی ریکخراوەیی ریکبخەین بۆ ئەم مەبەستە پیش هەموو شتێ پیوستە رابەری و سەلاحیەتی رابەری ئەم ریکخراوە دیاری بکریت تا کاتی گرتنی کۆنفراسی گشتی، بۆیە بریارماندا دەستەی کارگیری پیك بهینین لە ئاسۆ کەمال، فاتح شیخ ئیسلام، زمناکۆ عەزیز، ئەمجەد غەفور. مەسئولیەتی ئەم دەستەی کارگیریە رابەرایەتی "کۆنگرەی رفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان" دەکات تا کاتی گرتنی کۆنفراس کە یەکێ لە کارەکانی هەولدانە بۆ ئامادەکردنی پیداویستەکانی کۆنفرانسی ئەم ریکخراوە تا شەش مانگی ئاینده، لەم دەستەی کارگیریەدا ئەمجەد غەفور هەلبژیردرا بە سکرتیری ریکخراوەکەو ئاسۆ کەمال بە جیگری سکرتیر، هەروەها لە ماوەیەکی دیاری کراودا بە گویرەی پەیوەست بونی کەسایەتیوکانەوە شورای مەرکەزی پیك دهینین کە ژمارەیان 25 کەس دەبیت، ئەم شورا مەرکەزییە دەوری راویژکاری دەبیت کە دەستەی کارگیر بۆ راویژکردن مانگانە کۆبونەوەیان لەگەلدا دەکات، هەروەها بەردەوام لە هەولی ریکخستنی ریزەکانیدا دەبین.

خەسرەوسایە: لەیەکیك لەبەندەکانی ئامانجی ریکخراوەکەدا ووشەی "غەیرە قەومی وغەیرەدینی" هاتووە. حیکمەتی ئەمە چیە؟ ئایا ئەمە نابیتە هۆی ئەوەی بەربەستیك بۆ جەماوەری بوونەوەی ریکخراوەکەو، بەتایبەتی پەیوەستبوونی کەسانیك کەهەلگری بیری نەتەوەیین لەم ریکخراوەیە دورخاتەوە؟

ئەمجەد غەفور: ئەگەر سەرنج بدەن لە وەلامی پرسیاری یەکەمدا تاکیدم لەسەر ئەوەکردووە بۆ جیابونەوەی کوردستان لەو شوینەوە مەترەح دەبیت کە پیناسەی دەولەتی عیراق وەك دەولەتیکی قەومی عەرەبی ناسینراوە، پیناسەی هەر دەولەتێك لەسەر بنەمای ئایدۆلۆژی، قەومی، دینی پیکهینانی دەولەتیکی ئیستبدای و نائینسانیە، رەسمیەتدانە بە ئیمتیازدانی نەتەوەیەك، دینیك، ئایدۆلۆژیایەك و بەدەرجە دوو کردنی ئاین و نەتەوەو ئایدۆلۆژیایەکانی ترە، فەرزکردن و لە قالبدانی چوارچیوەی ژیانی ئینسانەکانی ئەو وولاتەیە لەسەر ئەساسی دین و نەتەوەو ئایدۆلۆژیەکی دیاریکراو، هەر ئەوەی کاتی خۆی حکومەتی بەعس مەرجی بۆ هاوولاتیان بەعسی بون بوو، دەیان ووت هەموو عیراقیەك بەعسیە، بەزۆرە ملی ئیمزای بەعسی بونی بە هەموو هاوولاتیەك دەکرد، حکومەتەکەشی رەمزی بۆگەنترین شۆفینستی عەرەبی بوو. جا مەرجی رزگاری خەلکی کوردستان لە ستەم و زولمی قەومی، بەدەستهینانی ئازادی و ماڤی ئنسانی لە دەولەتی کوردی و دەولەتی ئیسلامیدا نییەو لەو ریگەیەوە بەدەست نایەت، بەلکو لەسایەی دەولەتی غەیرە دینی و غەیرە قەومیدا، ئەگەر دەولەتی عیراق غەیرە

دینی و غەیرە قەومی بێت خەلکی کوردستان دەرگیری ئەم کیشەیە نەدەبون، بۆیە ئیمە نەک بەدوای بەهێزکردنی بزوتنەوەی ناسیۆنالستیەوە نین ئەو بزوتنەوەیەی کە سەرچاوەی دەردی سەری و نەهامەتیە بەلکو دەمانەوێ خەلکی لە خۆش خەیالی و کۆنترۆلی بزوتنەوەی ناسیۆنالستی رزگار بکەین، ئامانجی ریکخراوەکەشمان رزگاری خەلکیە لە ستەم و ژێر دەستی و گەرانەوە بۆ دەورو ئیرادەی خویان، بۆیە ریکخراوەکەمان بەهێزکردنی حەرەکەتیکی ئینسانی و خواستی ئینسانی و رزگاری ئینسانەکانە لە هەر جۆرە زولم و ستەمیك، هەر بۆیە ئەو دەولەتەی دای دەمەزرێنین دەبێت غەیرە قەومی بێت. هەولدان بۆ پێك هێنانی دەولەتی کوردی ئامانجی بزوتنەوەی ناسیۆنالستیە کە لە وەلام بە لابردنی ستەمی خەلکی کوردستانەوە سەرچاوەی نەگرتووە و نایگرێت، کەسانیك کە هەلگری بیری نەتەوەیین و دەیانەوێ دەولەتی کوردی دابمەزرینن ئەوە ریکخراو و حیزبی کوردایەتی هەن گەر بێ ئومید نین لێیان ئەتوانن جێگایەك بۆ هەلسورانی بیری نەتەوەییەکەیان پەیدا بکەن، بەلام کە بوو بە ئەندامی "کۆنگرەی رفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان" بیری نەتەوەییەکەی وەك هەر بیریکی تر بەلای ئیمەوە مەسەلەیەکی شەخسی خۆیەتی، لە ریکخراوەکەی ئیمەدا دەبێت بۆ ئاماجەکانی ئەم ریکخراوە تێبکۆشێت، ئیمە قەبولی هەموو ئەوانە دەکەین کە ئامانجەکانی ئەم ریکخراوە قەبول دەکەن و خەباتی بۆ دەکەن و دێنە ریزەکانی ئەم ریکخراوەوە، ئیتر بۆ خۆی هەر بیرو بۆچونیکی تری هەبێت ئیمە وەك مەسەلەیەکی شەخسی بۆی دەروانین، هەرکەس و لایەنیکیش ئیستا بیر لە بەرژەوندی و ئایندەی خەلکی کوردستان دەکاتەوە و بۆی مەسەلەیە ئەوە "کۆنگرەی رفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان" ئەو ریکخراوەیە کە جەماوەری کورستان ریکدەخات بۆ پیکهینانی دەولەتیکی سەربەخۆ لە کوردستاندا، با پەیوەست بن بەریزەکانی ئەم ریکخراوەوە.

خەسرەوسایە: هاوری ئەمجەد هەروەك ئاگادارن پیکهاتیکیتر بەناوی "بزوتنەوەی ریفراندۆم" بۆ داواکاری بەرپاکردنی ریفراندۆمیك لەکاردایە، پەیوەندی ئیوە بەم پیکهاتەوە چی‌یەو چ جیاوازی‌یەکتان لەگەلیان هەیە؟ ئایا باشترنی‌یە لەگەلیان یەکبگرن و ئەم هەموو ریکخراوەیە کەخەلکی توشی سەرەگیژەدەکات بۆیەك خواست لەمەیداندانەبی؟

ئەمجەد غەفور: هەر پیکهاتیکی تر بەدوای بە هیز کردنی بەرپاکردنی رفراندۆمەوە بیت بە قازانجی کارەکانی ئیمەوەیە ئەتوانین کۆمەك بەیەکتر بکەین، بەلام جیاوزی ئیمە لە گەل هەر پیکهات و ریکخراویکی تردا هەر وەك پیشتر ئاماژەم پیکرد ئیمە ریکخراویکی جەماوەری سیاسی بە هیز پیك دەهینین کە کیشمەکیش لەسەر دەسەلاتی سیاسی و سەربەخۆیی کوردستان دەکەین، بزووتنەوەی رفراندۆم تەنها وەك کارکردی فشار هینان هەلسورانی خۆی دەکات بۆ بەرپاکردنی رفراندۆم، هەروەها ئامانج و بەرنامەیەکی سیاسی دیاریکراوی بۆ پیك هینانی ئایندەی دەولەتی کوردستان نەخەستۆتە دەستوری کارەوە، هەربۆیە میکانیزمی کارکردنیان دەبیتە دەستکەوت و قازانجیك بۆ ئەو هیزانەی دەسەلاتدارن لە کوردستاندا، بە ئاسانی ئەتوانریت دەست بخریتە ناو کاروبارەکانیەوە و بزووتنەوەکەیان وەرچەرخیت بە گویرەی سیاسەت و بەرژەوندی هیزە سیاسیەکان نەك خەلکی، ئەمەش جیاوازییەکی جدی ئیمە و بزووتنەوەی رفراندۆمە، هەروەها ئەو بزووتنەوەیە تەنها خۆی لە بەرپاکردنی رفراندۆمدا قەتیس کردووە و دروشمیکی دیاری کراوی نییە و رفراندۆم لە پیناوی رفراندۆمدا دەکات نەك بۆ خواستی جیابونەوە، کاتی هەول ئەدریت بۆ ئەوەی رافرندۆم بەری بخریت دەبیت مەعلوم بیت بۆ کام ئامانج دەکریت، رۆشن بیت چی بە قازانجی خەلکیە، دروشمی ئەسلی لەو رفراندۆمەدا چیە، وەك پیشتر رونم کردەوە، واقعیەتی ئیستای عیراق و کوردستان، پیداگری لەسەر سەربەخۆیی کوردستان بە قازانجی خەلکی دەبیت، ئیمەش بۆیە ریکخراوەکەمان ناو ناوە "کۆنگرەی رفراندۆم بۆ سەربەخۆیی کوردستان".